

Tjänsteskrivelse

Handläggare
Helena B Jansson
Tfn 026-17 87 87
helena.b.jansson@gavle.se

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Remissvar på E-petition #32178 – Återbruksgalleria (Dnr 19KS211)

Bakgrund

En e-petition har inkommit gällande inrättandet av en återbruksgalleria, d v s en galleria där endast butiker som säljer begagnade eller återbrukade saker kan hyra affärslokal. Förslagsställaren motiverar sitt förslag med att en återbruksgalleria är ett bra sätt att öka återbruket på så sätt göra en insats för miljön. Förebilden är Retuna i Eskilstuna som ligger i anslutning till återvinningscentralen och kommunen äger byggnaden.

Kartläggning/ utredning

Eskilstuna

ReTuna består av ett tiotal nischade butiker, caféet och restaurangen Returama, folkhögskoleutbildningen "Recycle Design - Återbruk", konferenslokal och utställningslokal.

Saker som kan återbrukas lämnas in i återbruksgallerians depå - Returen. Här tas de emot av personal från AMA (Eskilstuna kommuns resursenhet för Aktivitet, Motivation och Arbete) som gör en första gallring. Därefter fördelas sakerna ut till butikerna i gallerian, där de repareras, fixas till, omvandlas och förädlas och får fortsatt liv då de säljs vidare. Konceptet är unikt på så sätt att gallerian upplevs som en vanlig affärsgalleria och att olika återbruksaktörer - privata, ideella och kommunen - samverkar under samma tak.

ReTuna drivs av kommunens helägda bolag Eskilstuna Energi och miljö. ReTuna öppnade i slutet av augusti 2015 och inryms i ombyggda lagerlokaler. Verksamheten har skapat ungefär 50 nya arbetstillfällen.¹

Intill Retuna Återvinningscentral ligger ReTuna Återbruksgalleria som även inrymmer både konferensanläggning och café vilka drivs av kommunen. I lokalerna driver även Eskilstuna Folkhögskola sin ettåriga utbildning Recycle Design – Återbruk.²

Nuläge i Gävle

Gästrike återvinnare har tre bemannade återvinningscentraler inom Gävle kommun; Gävle, Hedesunda och Hamrånge. Samtliga tar emot grovsopor, farligt avfall och återbruk.³ På alla återvinningscentraler går det att lämna prylar, möbler, elektronik och kläder till återbruk. Återvinningscentralerna i Gästrikens återvinnarens medlemskommuner Gävle, Hofors, Ockelbo, Sandviken och Älvkarleby samarbetar med Erikshjälpen, Biståndsgruppen, Ria, Gränslöst, Röda Korset, ReDo, Missionskyrkan i Ockelbo, Viggen, Ria och Ånyo. Textilier och kläder tar Human Bridge hand om. Du lägger allt i samma behållare, vad som kan gå till återbruk och vad som kan återvinnas sorteras senare.⁴

I Gävle finns sedan länge flera större etablerade secondhand-butiker i olika stadsdelar. Nyligen startade även kommunen även ett sk sportoteket där man kan låna sport- och fritidsutrustning gratis, bland annat cyklar, golfset, skateboards, fotbollsskor, flytvästar och sparkeyklar. I anslutning till Sportoteket på Gavlehov finns flera kringliggande sportarenor. Viss sportutrustning finns även för utlåning vid Hemlingbystugan.⁵

Inom Gävle kommuns Arbetsmarknadsenhet AME finns 14 olika verksamheter för arbetsträning och praktik. Där finns bland annat verksamhet med cykelrening och även möbeltapetsering som bidrar till återbruk.

Kommunens långsiktiga plan

Nuvarande avfallsplan för Gävle gäller år 2016 - 2020. Arbetet med att ta fram en ny plan är igång. Projektbeställningen för ny avfallsplan för år 2021 - 2025 och lokala föreskrifter beslutades i Samhällsbyggnadsutskottet (SBU) i december 2018. Avfallsplanen ska ha ett stort fokus på att förebygga avfall och hålla med resurser. Ett mer passande begrepp är därför Kretsloppsplan som nu

¹ <https://www.eskilstuna.se/bygga-bo-och-miljo/miljo-och-klimat/miljo--och-klimatarbete-i-kommunen/retuna-aterbruksgalleria.html>

² <https://www.retuna.se/>

³ <https://gastrikeatervinnare.se/privat/atervinningscentraler-privat/?sp=atervinningen-gavle>

⁴ <https://gastrikeatervinnare.se/privat/lamna-second-hand/>

⁵ <https://www.gavle.se/service-och-information/kultur-och-fritid/idrott-och-motion/lana-sport-och-fritidsutrustning-pa-sportoteket/>

är arbetsnamnet. Kretsloppsplanen är en angelägenhet för hela kommunen, inte bara för kommunalförbundet Gästrike återvinnare. Därför behöver arbetet drivas i bred samverkan inom kommunkoncernen. Flera arbetsgrupper med olika fokusområden håller på att formas. Projektet har en projektsponsor från Styrning och stöd, en projektledare från Gästrike återvinnare och en styrgrupp med representanter från Styrning och stöd, Livsmiljö Gävle och Gästrike återvinnare.

Arbetet att ta fram ny kretsloppsplan samordnas med arbetet att revidera Gävle kommuns miljöstrategiska program. Det samordnas också med arbetet att ta fram nya avfallsplaner i övriga kommuner i Gävleborg samt Älvkarleby kommun. Kretsloppsplanen ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Innan Kretsloppsplanen antas av kommunfullmäktige kommer den att gå ut på remiss till berörda parter. ⁶

Ett viktigt fokus i kretsloppsplanen är att arbeta efter den så kallade avfallshierarkin eller avfallstrappan. Det innebär bland annat att det är bättre att återanvända och reparera saker, än att återvinna eller förbränna dem. Det finns sannolikt en stor potential att öka återanvändning och reparation i Gävle. Gästrike återvinnare, Gavlegårdarna och tidigare AME har i början av 2019 inlett en diskussion om detta. Gavlefastigheter behöver inkluderas i diskussionen, liksom andra aktörer. Ett viktigt första steg är att klargöra behov, förutsättningar, ansvar, möjligheter och konsekvenser. Inom ramen för arbetet att ta fram ny kretsloppsplan kommer frågan att utredas och lyftas.

Kommunalt uppdrag, begränsningar och möjligheter

Kommunens uppdrag och möjlighet runt näringsverksamhet finns beskriven i Kommunallagen (2017:725);

”Kommunal näringsverksamhet

7 § Kommuner och landsting får driva näringsverksamhet, om den drivs utan vinstsyfte och syftar till att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt medlemmarna.

Stöd till andra näringsverksamheter

8 § Kommuner och landsting får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller landstinget.

Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas endast om det finns synnerliga skäl för det.”

---

⁶ Projektplan, arbetsmaterial av projektledare Anna-Karin Söderhielm Gästrikeåtervinnarna, arbetsmaterial 2019-03-28.

Det föreligger ingen skyldighet för kommunen att tillhandahålla lokaler till näringsidkare.

Gavlefastigheter AB

Gavlefastigheter AB äger och förvaltar fastigheter för kommunala verksamheter. Bolaget ägs av Gävle kommun och är en del i koncernen Gävle Stadshus AB. Gavlefastigheters uppdrag är att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler till Gävle kommuns förvaltningar. I fastighetsbeståndet finns allt från skolor, förskolor och idrottsanläggningar till kulturbyggnader och kontorslokaler. Uppdraget innebär att:

- tillhandahålla ändamålsenliga, attraktiva och prisvärda lokaler för kommunala verksamheter,
- i samråd med kommunen söka lösningar som tillgodoser kommunens samlade intresse,
- aktivt driva klimat- och miljöfrågor i vår verksamhet, samt
- inom ramen för den kommunala kompetensen, på ett konkurrensneutralt sätt och genom aktiv fastighetsförvaltning, underlätta och medverka till ny- och ometableringar av små och medelstora företag för att stimulera företagsamheten i Gävle kommun.

Yttrande

Kartläggningen beskriver både det pågående arbetet i Gävle med återbruk på olika sätt samt det arbete som pågår för att ta fram en Kretsloppsplan med mer fokus på återbruk. Det innebär att denna e-petition lämpligtvis bör beaktas i arbetet med att ta fram Kretsloppsplanen.

En väsentlig fråga att beakta när det gäller en återbruksgalleria är vem som kan och bör vara huvudman och hur verksamheten förhåller sig till lagstiftningen runt näringsverksamhet. Utifrån de verksamheter som redan bedrivs i Gävle idag kan en konkurrenssituation uppstå.

I verksamhet runt återvinning och återbruk finns vissa arbetsmoment som är lämpliga för arbetsträning (praktik/rehabilitering) men kräver både handledare, hög grad av individualisering samt ett strukturerat utslussningsarbete för att gå vidare till anställningar.